

CONCURSUL ȘCOLAR NAȚIONAL DE COMPETENȚĂ ȘI PERFORMANȚĂ COMPER

EDIȚIA 2018-2019 / ETAPA NAȚIONALĂ – 24 mai 2019

COMPER – LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ, CLASA a V-a

- Toate subiectele sunt obligatorii.
- Timpul efectiv de lucru este de 90 de minute.

Citește cu atenție textele care urmează, apoi bifează în grilă răspunsurile corecte la întrebările propuse:

A. Doi aventurieri străbat zona arctică, pe urmele pionierului norvegian al expedițiilor polare.

Thomas Ulrich l-a văzut primul. Era de un alb imaculat, ca un nor lunguiet și pufos la orizont, cu o singură dungă întunecată. Umbrele care treceau peste această dungă l-au dat de gol. Ele se mișcau – fiind nori – dar dunga respectivă, nu.

„Cred că văd uscatul”, i-a spus el lui Børge Ousland, alături de care petrecuse ultimele șase săptămâni urmărind traseul a doi celebri exploratori ai Arcticii. Pornind de la Polul Nord, cei doi au schiat 974 de kilometri până aici, în nordul Arhipelagului Franz Josef, locul unde Fridtjof Nansen și Hjalmar Johansen se refugiaseră după propria lor încercare de-a ajunge la Pol, în 1895.

Ca mulți băieți din Norvegia, Ousland a ascultat toată copilăria povești despre isprăvile lui Nansen. Mai târziu, aceste povești l-au inspirat să facă prima călătorie solitară pe schiuri până la Pol – una dintre cele 14 vizite pe care le-a făcut acolo ca aventurier și ghid profesionist. Acum, el și Ulrich, alpinist și fotograf, au urmat aceeași rută chinuitoare pe care Nansen și Johansen merseseră cu 112 ani în urmă – la vremea aceea, o premieră absolută.

„Am avut cu noi cartea lui Nansen, deci ne-am dat seama că am trăit multe lucruri asemănătoare”, spune Ulrich. „Ca și ei, am avut schiuri și caiace”, adaugă Ousland, „dar am folosit parapante în loc de câini, ca să înaintăm mai rapid. Și, desigur, noi am avut echipamente de comunicație și orientare, în timp ce ei nu au știut niciodată cu precizie unde se aflau. Vechea lor hartă nu era deloc corectă”.

Uscatul pe care Ulrich îl reperase era coasta îndepărtată a Insulei Eva-Liv, numită așa de Nansen după soția și fiica lui. Dar, dacă Ulrich și Ousland vedeau insula, nu însemna că puteau să și ajungă la ea. Când Nansen și Johansen au zărit pentru prima dată Eva-Liv, și-au închipuit că vor face doar o zi sau două până acolo. În final, le-a luat 13 zile și au ajuns la uscat cu chiu, cu vai.

(Pe urmele lui Nansen, fragment de text preluat de pe site-ul <https://www.natgeo.ro>)

B. Da! Prima explorare, primele emoții, primele descoperiri! Cui îi erau hărăzite?... De aici izvora neliniștea dureroasă a câtorva cireșari. Cine va intra în peșteră? Cine va rămâne afară?

Ionel propuse ca grupurile să se alcătuiască în urma unor discuții deschise, și Victor îl susținu din primul moment, dar toți ceilalți se opuseră ca niște draci. Nici nu voiau să audă de discuții și aranjamente: „Las că știm noi”, insinuase Dan făcându-i cu ochiul lui Tic. „Să tragă la sorți!” Măcar să aibă fiecare aceeași șansă. Nicio concesie! Ori vor hotărî sorții, ori... la revedere.

Ionel mai încercă o dată să-i convingă, dezvăluindu-le o teamă, care era și a lui Victor, că sorții ar putea, de pildă, să hotărască o asemenea componentă: Maria, Lucia, Dan și Tic în peșteră, pentru că peșterii îi erau repartizate patru locuri, ceilalți afară. Exemplul lui Ionel dezlănțuî un uragan acolo între corturi. Numai Ursu rămase tăcut. Ceilalți, și mai ales prichindelul furios, făcură un tărăboi cumplit. Și ca să nu se mai piardă timpul, și ca să arate că sunt democrați, mai ales că erau foarte siguri de rezultat, scandalagiii cerură să se pună la vot modalitatea

alcătuirii grupurilor: prin vot sau prin discuții? Victor și Ionel votară pentru discuții, Lucia și Ursu se abținură, Maria, Dan și Tic indicară sorții și câștigară partida. [...]

Lucia agită urna cu cele șase bilețele. Pe trei din ele scria: peșteră, pe celelalte trei: afară. Câteva clipe, nimeni nu îndrăzni să-și încerce, primul, șansa. Se uitau unii la alții îndemnându-se, adică sperându-se cu privirile.

(Constantin Chiriță, *Cireșarii*, vol. I)

C. În timp ce ieșea din casă, Minli se temea ca nu cumva vreun vecin s-o oprească și s-o întrebe încotro se îndreaptă. Își închipuia că arăta neobișnuit, cu o desagă în spinare și fremătând de nerăbdare. Însă nimeni nu o observă. Vecinii își vedeau mai departe de măturat pragurile, de înșirat rufele la uscat și de pregătit cina. O fetiță și un băiețel nu conțineau din cearta lor pe un așa-zis ospăț făcut din noroi. Când mama îi chemă la cină, amândoi refuzară să se miște din loc, ținând încăpățânați de mâncarea din nisip ud; Minli zâmbi privindu-le jocul.

Așadar, Minli părăsi satul fără ca cineva să-i arunce vreo privire. La ieșirea din sat, coti spre Muntele Neroditor.

La poalele muntelui, își desfăcu bocceaua și scoase cuțitașul, acul, bolul de orez, bucata de bambus și plosca de apă. Apoi, încercând să-și amintească tot ce-o învățase peștișorul auriu, sparse o bucată de piatră, o frecă de ac de nouăzeci și nouă de ori, iar apoi o aruncă din nou pe pământ. După aceea, umplu bolul cu apă până la jumătate și puse în el bambusul pe care-l lăsă să plutească. Când totul fu pregătit, cu acul în mână, privi ținută la iepurele alb de pe castron.

— Bine, îi zise ea iepurelui săltăreț, arată-mi calea, și așeză acul pe bambus. Ca prin minune, acul începu să se învârtă. Minli zâmbi mulțumită. Mulțumesc, îi spuse iepurașului pictat. De-acum înainte, oriunde vei dori tu să merg, voi merge!

Minli își strânse lucrurile și, ținând cu grijă bolul în mâini, o porni în direcția indicată de ac, pe lângă Muntele Neroditor:

— La revedere, Crăiasă-Dragon de Jad, spuse ea îndepărtându-se. La întoarcere voi ști cum să te fac din nou fericită.

(Grace Lin, *Bătrânul din Lună*)

STANDARD

- După cum rezultă din textul A, pionierul norvegian al expedițiilor polare este:
a. Hjalmar Johansen; b. Thomas Ulrich; c. Børge Ousland; d. Fridtjof Nansen.
- Conform informațiilor din textul A, pentru a înainta mai rapid, Ulrich și Ousland au folosit:
a. câini; b. parapante; c. schiuri; d. caiace.
- Structura din textul B rămase tăcut se referă la personajul:
a. Ursu; b. Tic; c. Lucia; d. Maria.
- Personajul Minli din textul C își ia rămas-bun de la:
a. părinți; b. iepurele săltăreț; c. vecini; d. Crăiasa-Dragon de Jad.
- Un sinonim contextual potrivit pentru sensul cuvântului subliniat în structura din textul B:
Exemplul lui Ionel dezlănțui un uragan acolo între corturi. este:
a. stârni; b. apăru; c. opri; d. năvăli.

- 6.** Sunt așezate în ordine alfabetică toate cuvintele din varianta de răspuns:
- a. aventurier, arctic, pufos, lunguiet;
 - b. vreme, tăcut, bambus, ploscă;
 - c. emoție, exemplu, peșteră, uragan, vot;
 - d. băiețel, fetiță, loc, jumătate.
- 7.** Numărul de litere și numărul de sunete din cuvintele: *expedițiilor* (1), *nouăzeci* (2) este corect indicat în varianta de răspuns:
- a. 12 litere, 13 sunete (1); 8 litere, 7 sunete (2);
 - b. 12 litere, 12 sunete (1); 8 litere, 7 sunete (2);
 - c. 12 litere, 13 sunete (1); 8 litere, 8 sunete (2);
 - d. 12 litere, 11 sunete (1); 8 litere, 7 sunete (2).
- 8.** Verbele din secvența: — *Bine, îi zise ea iepurelui săltăreț, arată-mi calea, și așeză acul pe bambus.* sunt, în ordine, la modurile:
- a. indicativ, indicativ, indicativ;
 - b. imperativ, imperativ, indicativ;
 - c. indicativ, imperativ, indicativ;
 - d. indicativ, imperativ, imperativ.
- 9.** Verbele la modul indicativ din secvența: „*Cred că văd uscatul*”, *i-a spus el lui Børge Ousland, alături de care petrecuse ultimele șase săptămâni* sunt, în ordine, la timpurile:
- a. prezent, prezent, perfect compus, mai-mult-ca-perfect;
 - b. imperfect, prezent, perfect compus, mai-mult-ca-perfect;
 - c. prezent, prezent, perfect compus, perfect simplu;
 - d. prezent, prezent, perfect simplu, mai-mult-ca-perfect.
- 10.** Cuvântul subliniat în secvența: *insinuase Dan făcându-i cu ochiul lui Tic* apare cu o altă valoare morfologică în varianta de răspuns:
- a. Zilele lui mai sunt pe sfârșite.
 - b. I-am mulțumit lui Radu pentru sfatul dat.
 - c. Visul lui Carmen este de a fi medic.
 - d. Casa mătușii lui este veche.
- 11.** Numărul pronumelor personale din secvența: — *La revedere, Crăiasă-Dragon de Jad, spuse ea îndepărtându-se. La întoarcere voi ști cum să te fac din nou fericită.*, este:
- a. doi;
 - b. trei;
 - c. patru;
 - d. cinci.
- 12.** Formele accentuate ale pronumelor personale din secvența: *Ionel mai încercă o dată să-i convingă, dezvăluindu-le o teamă* sunt, în ordine:
- a. ei, lor;
 - b. lui, pe ele;
 - c. pe ei, lor;
 - d. pe ei, pe ele.
- 13.** În primul paragraf din textul **B**, apar:
- a. numere cardinale simple;
 - b. numere cardinale compuse;
 - c. numere ordinale simple;
 - d. numere ordinale compuse.

- 14.** Numărul adjectivelor din secvența: *Ceialți, și mai ales prichindelul furios, făcură un tă răboi cumplit.* este:
a. unu; b. doi; c. trei; d. patru.
- 15.** O secvență care conține un adjectiv fără grad de comparație se află în varianta de răspuns:
a. *De aici izvora neliniștea dureroasă;*
b. *mai ales că erau foarte siguri de rezultat;*
c. *o premieră absolută;*
d. *Numai Ursu rămase tăcut.*
- 16.** Apare un enunț asertiv în varianta de răspuns:
a. *Să tragă la sorți!*
b. *Cine va intra în peșteră?*
c. *Cine va rămâne afară?*
d. *La ieșirea din sat, coti spre Muntele Neroditor.*

EXCELENȚĂ

- 17.** În textele **B** și **C**, apar următoarele aspecte ale unui text narativ:
a. există întâmplări, personaje, indici de timp și de spațiu;
b. sunt prezentate întâmplări la care nu participă personaje;
c. întâmplările sunt prezentate de către un personaj, există cuvinte/structuri care prezintă detaliat spațiul acțiunii;
d. nu există indici de timp și de spațiu, participanții la acțiuni sunt persoane reale.
- 18.** Textele **A**, **B** și **C** au în comun:
a. prezentarea unor aspecte legate de o călătorie;
b. modul în care se construiește mesajul;
c. folosirea unor elemente specifice literaturii;
d. evidențierea unor aspecte ale realității.

Itemii 1-16 se notează cu câte 5 puncte fiecare; itemii 17-18 se notează cu câte 10 puncte fiecare.
Total: 100 de puncte.

BAREM DE CORECTARE

Limba și literatura română

Clasa a V-a

Etapa Națională

Item	Răspuns	Punctaj
1	d	5
2	b	5
3	a	5
4	d	5
5	a	5
6	c	5
7	a	5
8	c	5
9	a	5
10	d	5
11	a	5
12	c	5
13	c	5
14	b	5
15	c	5
16	d	5
17	a	10
18	a	10
Total		100